Magyar Miklós

Plágium és vendégszöveg Esterházy Péter regényeiben

FEUILLETON - LXI. évfolyam, 27. szám, 2017. július 7.

A vendégszöveg alkalmazása még csak nem is a modern irodalom vívmánya. A tizenhatodik században Michel de Montaigne, az esszé megteremtője, mintegy négyszáz részt emel át műveibe Plutarkhosztól. Igaz, hogy Montaigne korában az irodalmi alkotás alapelve az utánzás volt. Az írók legitimitását a nagy elődöktől való átvétel adta meg. Másrészt Montaigne igen szűk körű elit számára írt, amely minden nehézség nélkül azonosítani tudta a nem jelölt Plutarkhosz-idézeteket.

És ki nevezné André Gide-et posztmodern írónak? Pedig műveiben Esterházyhoz nagyon közelálló módon használja az idézeteket. A francia új regény Nobel-díjas reprezentánsának, Claude Simonnak a regényeit a kritika „a posztmodern előszobájának” tekinti. Csakúgy, mint Gide idézési technikája, Simoné is emlékeztet Esterházy módszereire. Gide és Claude Simon példája kellőképpen óvatosságra inti azokat, akik az intertextualitást a posztmodern regényhez kötik.

Ahogyan a vendégszöveg szerepe, az irodalmi plágium vádja sem mai keletű. Lautréamont egyenesen „szükségszerűnek” nevezi. Az sem ismeretlen, hogy Corneille-t és Madame de Lafayette-et is plágiummal vádolták. Azt lehetne mondani, hogy az irodalmi plágium egyidős az irodalommal.